

Concept Participatieverordening

Beeldvorming
3 september 2026

- » Introductie
- » Participatie gemeente Nijkerk
- » Landelijke ontwikkelingen VNG
- » Uitdaagrecht: een voorbeeld
- » Vragenronde
- » Doorkijk en vervolg

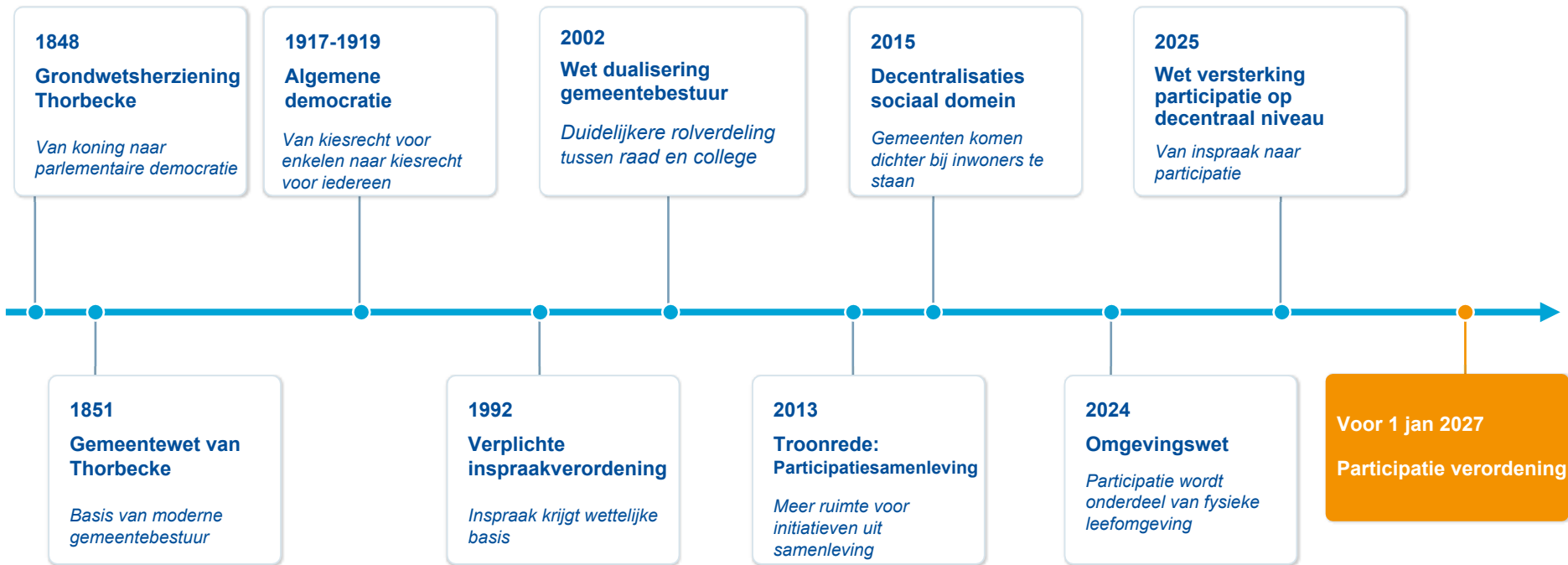
Participatie in de gemeente Nijkerk

We beginnen niet opnieuw, we bouwen voort

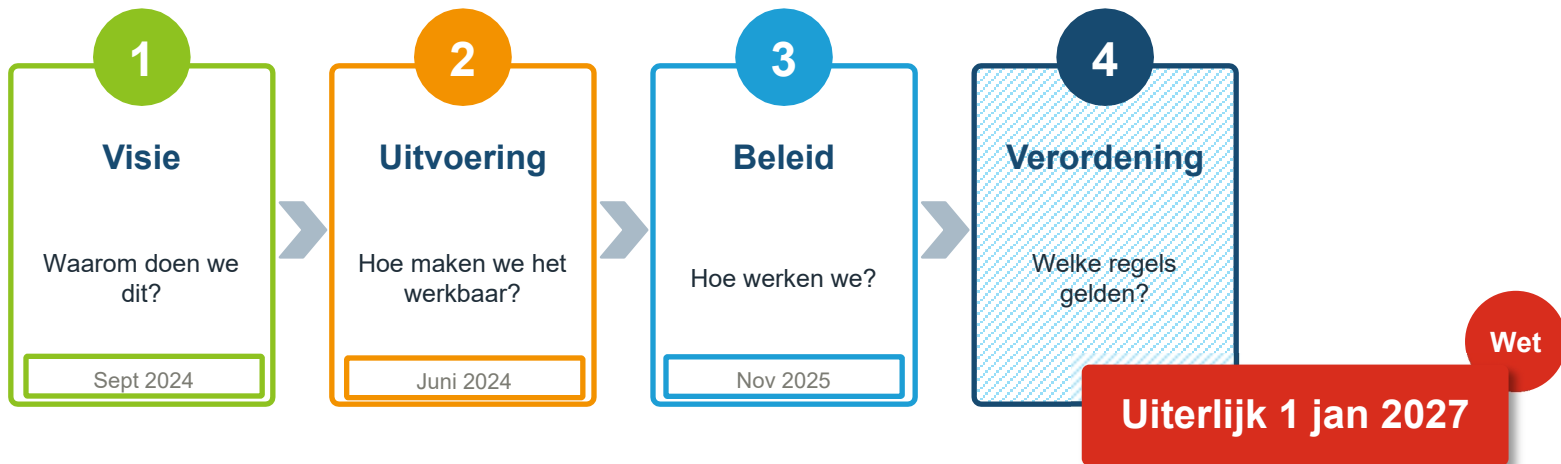
Participatie

doorontwikkeling representatieve democratie

Continuïteit

Vier bouwstenen vormen samen één participatiekader

We beginnen niet opnieuw
We bouwen voort

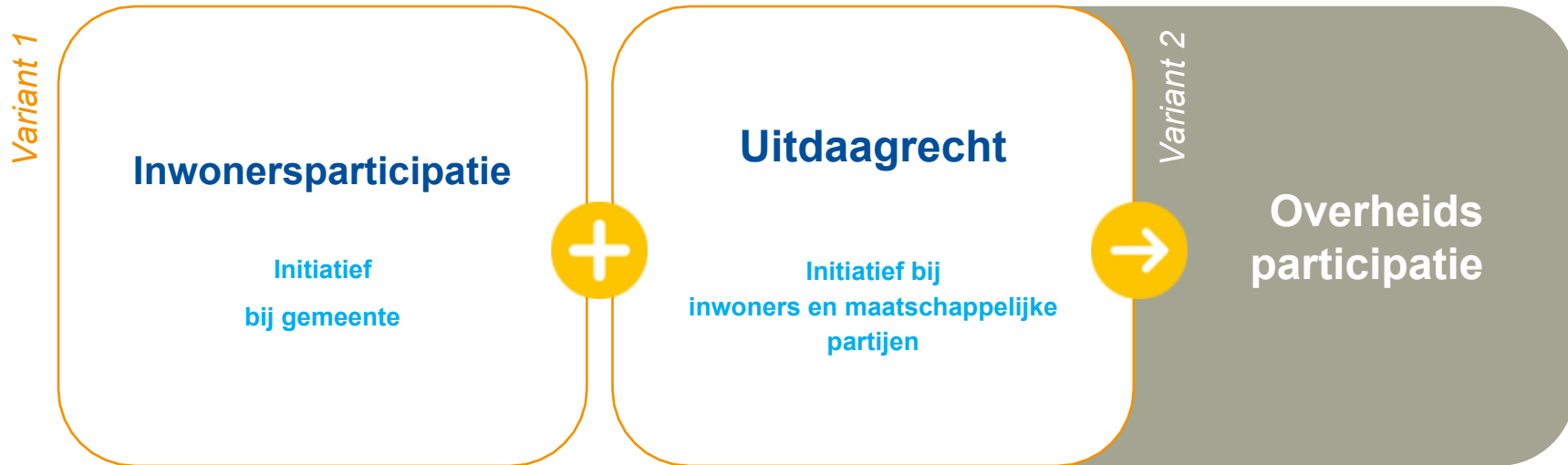
Omgevingsbewust werken

- » Ingezetenen en belanghebbenden betrekken bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid
- » Weten wat er speelt
- » Relevante belangen tijdig in beeld brengen
- » Helder zijn over ruimte voor invloed

aanvulling representatieve democratie
betere plannen maken
invloed geven
belangen zichtbaar maken
rekening houden met thema's die in
samenleving spelen
stimuleren bewonersinitiatieven
veranderende wetgeving

Wat regelt de concept-verordening?

Wat verandert er?

Van inspraak naar participatie - en uitdaagrecht

Inwonersparticipatie

Duidelijke verwachtingen, vaste stappen, gemotiveerd besluit

Vooraf participatieplan

Geen participatie zonder reële beïnvloedingsruimte

Via verslag achteraf uitleggen wat met inbreng is gedaan

Raad krijgt informatie voor controle en bijsturing

Maatwerk blijft uitgangspunt, gemeente motiveert haar keuzes

Uitdaagrecht

Bestaande gemeentelijke taak

Recht om een verzoek te doen

College als herkenbare voordeur

Gemeente ondersteunt verzoeker

binnen redelijke grenzen

Afwijzingsgronden

absoluut/ facultatief met belangenafweging

Bevoegd bestuursorgaan beslist

Niet iedere taak kan worden overgenomen

In beginsel kansrijk

Concrete feitelijke uitvoering;
beheer; onderhoud; dienstverlening; uitvoering
programma's

Niet overdraagbaar of zwaar begrensd

Regelgeving; vergunningverlening; toezicht; handhaving;
openbare orde en veiligheid; formele beschikkingen; andere
publiekrechtelijke bevoegdheden.

Naar de taak

Meerwaarde, aanpak, kosten, belanghebbenden,
continuïteit, lopende afspraken, kwaliteit,
risico's en draagvlak

Landelijke ontwikkelingen

Frank Speel, VNG

Participatie in de praktijk: gouden lessen

- Inwoners participeren niet zo maar: behoefte voorop
- Ambtelijke ondersteuning noodzakelijk voor inwoners
- Gebruik bestaande netwerken (coöperaties, dorpsraden, kernen,...)
- Hoe ga je uitkomsten gebruiken?
- Spelregels voor participatie vaststellen

Participatie in de praktijk

- Zoek vorm van participatie die bij gemeente past – herkenbaarheid
- Lokale participatieverordening
- Gebruik goede voorbeelden van andere gemeenten
- Durf te leren en experimenteren
- Denk ook aan democratisch vakmanschap van ambtenaren

Participatie *Wet versterking participatie op decentraal niveau*

“Het betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van gemeentelijk beleid”

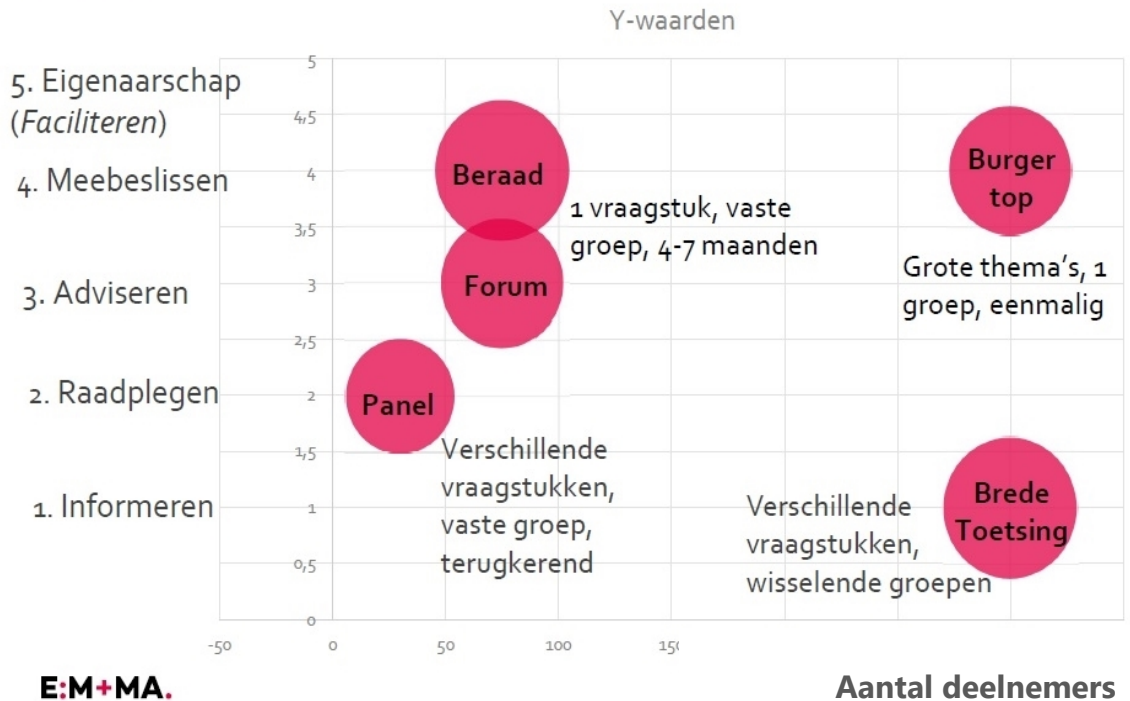
Wet versterking participatie op decentraal niveau

- Ambitie wetgever: uitbreiding fases
- Van inspraakverordening naar participatieverordening
- Keuzevrijheid gemeente: “kan bepaling” en amendement
- Expliciet besluit over Uitdaagrecht
- Maatwerk
- VNG: Handreiking en modelverordening

Participatie nader belicht

1. Mandaat van de deelnemers (van informeren tot eigenaarschap)
2. Frequentie (van éénmalig tot structureel)
3. Kleine groep – grote groep (van straat tot stad / regio)

Mandaat

Voorbeelden uit de praktijk

- Casus Zwolle (kaderstelling – ontwikkeling centrumgebied)
- Casus Borssele (kaderstelling – nieuwe kerncentrale)
- Casus Zeist (wijkgesprekken / burgerpanel – thema bezuinigingen)
- Casus Maastricht (wijkgesprekken / burgerpanel)
- Casus Etten-Leur (jongerenparticipatie)
- Casus Bodegraven Reeuwijk (uitdaagrecht)

Participatieverordening en uitdaagrecht

Groenonderhoud Bedrijventerrein *De Berkenboom*

“Botsproef”

Wat vraagt Vereniging *De Berkenboom*?

Vraag

overname regulier gemeentelijk
groenonderhoud: bermen, bomen,
plantvakken en waterpartijen
uitvoering door gezamenlijk ingekocht
groenbedrijf
looptijd vijf jaar

Uitgangspunten

gemeente blijft eigenaar
openbare ruimte
geraamde kosten: € 50.000 in totaal
65 betalende leden
afspraken nodig over
kwaliteit, toezicht en financiering

En nu...?

Valt dit onder het uitdaagrecht?

Is directe toewijzing mogelijk?

Moet het college instemmen?

Beoordeling

Valt dit onder het uitdaagrecht?

In beginsel, ja

Is directe toewijzing mogelijk?

Nog niet - interne juridische en
contractuele toets nodig

Moet het college instemmen?

Nee, er blijft bestuurlijke
afwegingsruimte

Verzoeker

Formele vereniging
Maatschappelijke partij

Taak

Bestaande gemeentelijke taak
Feitelijke uitvoering en beheer

Harde afwijzingsgronden

Geen vergunningverlening
Geen toezicht, handhaving of
publiekrechtelijk besluit

Lopende contracten
of aanbesteding

Financiële kaders

Aanbestedingsrecht
en staatssteun

Route A

toewijzen onder voorwaarden

Route B

gemotiveerd afwijzen

Afwegingsruimte

Route A

Toewijzen onder voorwaarden

kwaliteit en continuïteit
budget en financiering
toezicht en verantwoording
aansprakelijkheid en verzekering
evaluatie en beëindiging

Route B

Gemotiveerd afwijzen

gemeente wil taak zelf uitvoeren
reguliere aanbesteding weegt zwaarder
contractuele of financiële bezwaren
gevolgen voor gemeentelijke organisatie

Zoeken naar balans

Ruimte voor maatschappelijk initiatief
Behoud van publieke verantwoordelijkheid

Andere voorbeelden

Sportpark Vlag en Wimpel

Is aanleg van dorpspark een
gemeentelijke taak?

Gaat het om een bestaande
uitvoeringstaak?

Wordt taak overgenomen of
wordt gemeente gevraagd
initiatief mogelijk te maken?

Is dit uitdaagrecht of
overheidsparticipatie?

Speeltuin Emmahof

Inwonersinitiatief is niet
automatisch een
uitdaagverzoek

Meedenken over voorziening
is geen taakovername

Gemeente wordt gevraagd om
iets te realiseren en beheren;
niet om uitvoering over te
dragen

Koffie en krul

Nieuw inwonersinitiatief

Geen bestaande taak

Overheidsparticipatie
geen uitdaagrecht

Participatieverordening en uitdaagrecht

Vragenronde

Doorkijk en vervolg

- » **Monitoring: begin 2027**
- » **Evaluatie participatiebeleid: medio 2028**
- » **Routekaart Overheidsparticipatie: 2028**
Op weg naar variant 2

Beschikbare stukken

» Raadsvoorstel

Inclusief concept- participatieverordening en uitdaagrecht

» Bijlagen

- Toelichting bij het uitdaagrecht
- Informatietekst voor inwoners over het uitdaagrecht;
- Participatieverslag *De initiatiefnemer aan het woord*;
- Routekaart Overheidsparticipatie

Ondersteuningsteam
Participatie

OTP

otp@nijkerk.eu